

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ - ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΕΛ

ΘΕΜΑ Α

A1. Σύμφωνα με το Κείμενο 1, η υπογεννητικότητα οφείλεται σε ένα πλέγμα παραγόντων. Αρχικά, εντοπίζονται οικονομικά και κοινωνικά αίτια, όπως η ακρίβεια, η εργασιακή ανασφάλεια, το υψηλό κόστος στέγασης, η ανεπαρκής κρατική μέριμνα και η δυσκολία εξισορρόπησης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. Επιπλέον, το φαινόμενο συνδέεται με μια βαθιά κρίση των ανθρωπίνων σχέσεων στην ψηφιακή εποχή. Τέλος, η διάχυτη υπαρξιακή αβεβαιότητα των νέων ενισχύεται από τη σύγχρονη «πολυκρίση» (κλιματική αλλαγή, γεωπολιτική και οικονομική αστάθεια, ανισότητες) και τη χρήση των έξυπνων κινητών και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, που καλλιεργούν μη ρεαλιστικές προσδοκίες, απομόνωση και ιδεολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων. (82 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

B1.

1. **β** (τα περισσότερα κράτη, ανεξαρτήτως βαθμού ανάπτυξης, βρίσκονται κάτω από το «όριο αναπλήρωσης»)
2. **β** (το φαινόμενο συνδέεται πλέον και με βαθύτερες μεταβολές στις ανθρώπινες σχέσεις και στις κοινωνικές αντιλήψεις)
3. **α** (συντελούν στην καλλιέργεια εξιδανικευμένων προτύπων και στην αύξηση της μοναξιάς και της κοινωνικής απομόνωσης)
4. **α** (η ιστορία έχει ανάγκη και τα νιάτα και τα γηρατειά)
5. **α** (οι άνθρωποι μπορεί να είναι προοδευτικοί ανεξαρτήτως ηλικίας τους)

B2. α)

- **Αίτιο:** Η χρήση των smartphones (και κατ' επέκταση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης).
- **Αποτελέσματα (δύο από τα ακόλουθα):**
 1. Η αλλαγή του τρόπου αλληλεπίδρασης των νέων.
 2. Η καλλιέργεια εξιδανικευμένων προτύπων σχέσεων, εμφάνισης και επιτυχίας.
 3. Η δημιουργία μη ρεαλιστικών προσδοκιών που αυξάνουν τα επίπεδα μοναξιάς, κοινωνικής απομόνωσης και ψυχολογικής δυσφορίας.
 4. Το αναδυόμενο ιδεολογικό χάσμα μεταξύ νέων ανδρών και γυναικών.

Πρόθεση συντάκτριας: Η συντάκτρια επιλέγει τη δομή αιτίου-αποτελέσματος προκειμένου να αναδείξει με επιστημονική εγκυρότητα και λογική αυστηρότητα τη σύνδεση της τεχνολογίας με τη δημογραφική κρίση, πείθοντας τον αναγνώστη για τις βαθύτερες κοινωνικές και ψυχολογικές παραμέτρους του προβλήματος.

B2. β)

- **Γιατί (το πρώτο):** Δηλώνει **αιτιολόγηση**. Συνδέει τη διαπίστωση ότι μπορούμε να προσδιορίζουμε τα γεράματα της μικρής ηλικίας και τα νιάτα της μεγάλης ηλικίας με την εξήγηση ότι υπάρχουν νέοι που είναι συντηρητικοί/συμβιβαστικοί και ηλικιωμένοι που είναι ριζοσπαστικοί.
- **λοιπόν:** Δηλώνει **συμπέρασμα**. Συνδέει όσα προηγήθηκαν για τη συνύπαρξη προοδευτικών και συντηρητικών στοιχείων και στις δύο ηλικιακές ομάδες με το τελικό συμπέρασμα ότι τα δύο αυτά στρατόπεδα υπάρχουν στην κοινωνία και είναι επιθυμητό να διαχωρίζονται.

B3.

- **Ασύνδετο σχήμα («Λέγεται συνήθως...συμβιβασμούς»):** Προσδίδει στον λόγο ζωντάνια, γοργότητα, ένταση και συναισθηματική φόρτιση. Παράλληλα,

βοηθά στη γρήγορη και πυκνή συσσώρευση των χαρακτηριστικών των νιάτων, δίνοντας έμφαση στον ορμητικό τους χαρακτήρα.

- **Πρώτο πληθυντικό πρόσωπο («Μπορούμε...προσδιορίζουμε»):** Προσδίδει στον λόγο συλλογικότητα, οικειότητα και καθολικότητα. Ο συγγραφέας εντάσσει τον εαυτό του στο ίδιο σύνολο με τον αναγνώστη, μετατρέποντας μια προσωπική διαπίστωση σε κοινή λογική παραδοχή.
- **Συνυποδήλωση/Μεταφορά («ανθρώπους που διαρκώς καλπάζουν ορμητικά προς τα εμπρός»):** Η μεταφορική χρήση του ρήματος «καλπάζουν» προσδίδει παραστατικότητα, εικονικότητα και αισθητική ποιότητα στο κείμενο. Αποδίδει ανάγλυφα την ορμή, τον ενθουσιασμό, την έλλειψη φόβου και τη συνεχή διάθεση των προοδευτικών ανθρώπων για αλλαγή και πρόοδο.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. * Προτροπές του ποιητικού υποκειμένου: Το ποιητικό υποκείμενο απευθύνει ένα έντονο κάλεσμα για ενεργητική στάση ζωής, διεκδίκηση της ευτυχίας και απελευθέρωση από τα κοινωνικά ή ψυχικά δεσμά. Προτρέπει τον αναγνώστη να αποβάλει τη θλίψη και τον μαρασμό, να αγωνιστεί για να γευτεί τη χαρά και τις απολαύσεις της ζωής, να επιδειξει αδιαφορία απέναντι στις πίκρες που του προσφέρουν, να αποβάλει τα περιττά προσωπεία («να γυμνωθείς»), να έρθει σε επαφή με τη φύση και την αλήθεια («να ανασάνης μπροστά στον ήλιο») και, τέλος, να βγει θαρραλέα στην κοινωνία («έβγα στο δρόμο») χωρίς να φοβάται τις επιλογές του.

- **Κειμενικοί δείκτες:**
 1. **Προστακτικές εγκλίσεις:** («Χτύπα», «πέταξε», «έβγα») που προσδίδουν άμεσο, επείγοντα και παρακελευστικό τόνο.
 2. **Επαναλαμβανόμενη χρήση της απρόσωπης έκφρασης με υποτακτική:** («Πρέπει να πολεμήσης», «Πρέπει να γυμνωθείς», «πρέπει να ανασάνης») που τονίζει την ηθική και υπαρξιακή αναγκαιότητα αυτών των πράξεων.
 3. **Αντιθέσεις / Μεταφορικές εικόνες:** Η αντίθεση ανάμεσα στο «ξύδι» (πίκρες, συμβατικότητες) και το «μέλι» / «δε με μέλλει» (χαρά, ελευθερία).
- **Προσωπική ανταπόκριση (Ενδεικτική απάντηση):**

Απέναντι σε αυτό το αισιόδοξο και δυναμικό κάλεσμα, οφείλω να ανταποκριθώ με γενναιότητα. Στη σύγχρονη καθημερινότητα, που συχνά κυριαρχείται από το άγχος και τη συμβατικότητα, η προτροπή του Εμπειρικού λειτουργεί ως αφύπνιση. Επιλέγω, λοιπόν, να «χτυπήσω τη θλίψη καταγής» απορρίπτοντας την ηττοπάθεια και τον φόβο της αποτυχίας. Θα επιδιώξω να ζω με αυθεντικότητα («να γυμνωθώ» από ξένα πρότυπα) και να αναζητώ τις απλές αλλά ουσιαστικές χαρές: τη συντροφικότητα, την επαφή με τη φύση και τη δημιουργία. Το «έβγα στο δρόμο» για μένα σημαίνει ενεργό συμμετοχή κοινωνική και πολιτική, διεκδίκηση των ονείρων μου χωρίς συμβιβασμούς. Ακόμη κι αν οι συνθήκες είναι δύσκολες, κρατώ την αγωνιστικότητα ως πυξίδα, αποδεχόμενος ότι η ζωή είναι μια διαρκής, όμορφη μάχη που αξίζει να κερδηθεί.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Ενδεικτική συγγραφή άρθρου:

Τίτλος: Γέφυρες επικοινωνίας ενάντια στη σύγχρονη απομόνωση

Στις μέρες μας, πίσω από τη λαμπερή βιτρίνα της απόλυτης ψηφιακής διασύνδεσης, κρύβεται μια σκληρή πραγματικότητα: μια διάχυτη, παγκόσμια κρίση μοναξιάς. Παράδοξο όσο κι αν ακούγεται, η εποχή της πληροφορίας και των smartphones έχει μετατραπεί σε εποχή κοινωνικής απομόνωσης, επηρεάζοντας δραματικά τόσο τους νέους όσο και τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας.

Αρχικά, η αύξηση της μοναξιάς στους νέους σχετίζεται άμεσα με τον μετασχηματισμό των ανθρωπίνων σχέσεων στην ψηφιακή εποχή. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αντί να φέρνουν τους ανθρώπους πιο κοντά, καλλιεργούν εξιδανικευμένα και ψεύτικα πρότυπα επιτυχίας και εμφάνισης. Αυτό δημιουργεί μη ρεαλιστικές προσδοκίες και εντείνει το αίσθημα ανεπάρκειας και την ψυχολογική δυσφορία. Επιπλέον, ζούμε σε μια «εποχή πολυκρίσης». Η κλιματική αλλαγή, η οικονομική αστάθεια, η εργασιακή επισφάλεια και η ακρίβεια γεννούν μια βαθιά υπαρξιακή αναβεβαιότητα. Οι νέοι κλείνονται στον εαυτό τους, καθώς νιώθουν ανίκανοι να ελέγξουν το μέλλον τους ή να δημιουργήσουν σταθερούς δεσμούς, με αποτέλεσμα να αποξενώνονται. Από την άλλη πλευρά, οι ηλικιωμένοι βιώνουν τη δική τους

απομόνωση, αποκομμένοι συχνά από μια κοινωνία που τρέχει με ιλιγγιώδεις ρυθμούς και αδυνατώντας να παρακολουθήσουν τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Για να θεραπευτεί η μοναξιά και των δύο γενεών, είναι απαραίτητο να χτιστούν γέφυρες συνεργασίας και αλληλεγγύης. Μια εξαιρετική πρόταση θα ήταν η δημιουργία «Διαγενεακών Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης» σε επίπεδο δήμων ή σχολείων. Σε αυτά τα κέντρα, οι νέοι θα μπορούσαν να οργανώσουν εργαστήρια ψηφιακού γραμματισμού, μαθαίνοντας στους ηλικιωμένους πώς να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να επικοινωνούν. Σε αντάλλαγμα, οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας, με τη σοφία και την εμπειρία τους, θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως σύμβουλοι ζωής (mentors), να παραδώσουν μαθήματα παραδοσιακών τεχνών, μαγειρικής ή να μοιραστούν ιστορικές και λογοτεχνικές αφηγήσεις.

Μια άλλη ιδέα αφορά σε κοινά προγράμματα εθελοντισμού και κοινωνικής προσφοράς, όπως η φροντίδα αδέσποτων ζώων, η δημιουργία κοινοτικών λαχανόκηπων ή η διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Μέσα από την κοινή προσπάθεια για έναν ευγενή σκοπό, η ορμή και ο ριζοσπαστισμός των νιάτων μπορούν να σμίξουν δημιουργικά με τη σταθερότητα και τη σύνεση των γηρατειών.

Συμπερασματικά, η μοναξιά δεν είναι ανίκητη. Αντί να επιτρέπουμε στις οθόνες να μας απομονώνουν, ας στρέψουμε το βλέμμα μας στον διπλανό μας. Η συνάντηση των νιάτων με τα γεράματα μπορεί να αναζωογονήσει το κοινωνικό σώμα, αποδεικνύοντας ότι η ανθρώπινη επαφή παραμένει το ισχυρότερο αντίδοτο σε κάθε κρίση.